

ZEKER ZILT

**Levenskracht voor voeding
aan de bodem
voor mens en dier**

Situatie wereld

-Saline agriculture-

why are we doing it?

water

salinization

- Shortage of fresh water (2%)
- 1% in icecaps, 1% useable
- 70% water use by agriculture
- Produce more food with less water
- 1.5 billion ha farmland salt affected
- Plus 3 ha per minute
- \$27 billion crop salt damage

**Salt Farm
FOUNDATION**

Aardappel test

Salt Farm
FOUNDATION

Effecten zout zoet

Salt Farm
FOUNDATION

Zout zoet

Salt Farm
FOUNDATION

Oplossing

REPORTAGE Zilte wortelen na strenge controle als gecertificeerd streekproduct op de markt

Zeewier doet wonderen

„Voor mij is de erkenning van ons werk het meest belangrijk”, zegt Joost Broekman. Het hele jaar is hij bezig met zijn zeven hectare zilte wortelen op Texel. Nu worden ze met zeewier bemest en zijn ze na een strenge controle als gecertificeerd streekproduct Texels Special op de markt.

Anja Roubos

Den Hoorn ■ Net als de aardappelen van het bedrijf in de Eierlandse polder, waarmee zijn vader Henk Broekman dertig jaar ervaring heeft opgebouwd.

Dat de wortelen zilt zijn, daar hoeft hij weinig voor te doen. „Zoet en zout zitten op Texel dicht bij elkaar. Wij vechten niet tegen zilt water, want de verzilting is er al, het slootwater is brak”, vertelt Joost. „We spelen in op de Texelse omstandigheden.” De wortelen moeten op het eiland de zilte wind trotseren. Dankzij die wind zijn er trouwens ook minder schimmels en is er veel minder gewasbescherming nodig.

„Nu bemesten we ook nog met zeewierextract, waardoor de planten meer mineralen krijgen en sterker worden”, gaat Joost verder. „We dichten de wortelen voor de vorstperiode op het land af met stro, want ze blijven in de grond zitten totdat we ze rooien. De volgende dag liggen ze al in de winkel, ook in de winter. De grond is de gezondste plek voor een wortel en daardoor is de kleur ook mooier. Ik ben er bijna het hele jaar mee in de weer, en als begin april de laatste geroid is, ga ik drie weken later alweer zaaien. In het voorjaar moet je de kleine plantjes beschermen tegen het snuivende zand. Vrijwel alles wat wij bij de teelt gebruiken komt van Texel.”

Zoutmetertje

En nu dus ook zeewierbemesting van het Texelse bedrijf Waddenwier. De man hierachter is zilte pionier Marc van Rijsselberghe. Hij is nog steeds actief met zijn Salt Farm Foundation. „We leggen over de hele wereld uit hoe je in verzilte gebieden toch uitstekende producten kunt telen als je gebruik maakt van bepaalde zouttolerante gewassen. We krijgen per jaar grote aantallen vertegenwoordigers van gemeentelijke landen en organisaties over de vloer en hebben jaarlijks 1.200 directe contacten met mensen die alles meer kunnen telen op hun lapje grond. Dan zeggen we: 'Koop een metertje van drie dollar bij Amazon en meet hoe zout het precies is.'”

„We hadden bij de zilte teelt natuurlijk al gezien dat de planten zelf

niet zout worden door zeewater. Integendeel, door de zoutstress wordt de plant getriggerd om zoveel mogelijk zout kwijt te raken, waardoor de producten juist zoeter smaken. Hetzelfde gebeurt bij zeewier. Zeesla uit onze eigen Waddenzee lost na drie maanden op en zakt naar de bodem. In samenwerking met een Chi-

Waddenwier-medewerker Aad Kiljan aan het werk bij een kweekbak.

FOTO WADDENWIER

„Door de zoutstress wordt de plant getriggerd om zoveel mogelijk zout kwijt te raken, waardoor de producten juist zoeter smaken

nese expert in Friesland hebben we daarom een zeewierextract ontwikkeld dat in water oplosbaar is en als bemesting over de planten kan worden gesproeid. Dit bevat 64 van de 64 elementen die zeewater bevat en geeft de planten een boost. De opbrengst stijgt met 15 procent, en dat is volgens aardappel-experts ongekennd hoog. Bij de gangbare stimulerende bladbespuiting stijgt de opbrengst niet meer dan tien tot vijftien procent.”

‘Een plaatje’

Henk Broekman, de grootste aardappelproducent van Texel, heeft van Rijsselberghe's verhaal zwaar aangehoord, maar voelde zich nu geroepen om zijn ervaringen in de praktijk te delen. „Je moet hier niet te veel over praten, het product is belangrijk. Die zouttolerante tafelaardappel Miss Mignon is lekker. Hij is makkelijk te telen. Een mooie plant en de knollen zijn mooi langwerpig en blank, een plaatje. Ik zou hem wel als pootaardappel willen telen. Hij is best sterk, lin onze ervaringen met het zeewierextract zijn goed. We hebben geen zieke planten aangetroffen. Door het zeewier is bij de teelt niet veel extra stikstof nodig, met de basisbemesting is het genoeg.”

Ook Wim Jansen van groothandel Jansen Drogen is zeer tevreden over de resultaten. Het Brabantse bedrijf neemt al veel langer aardappelen en wortelen af van de familie Broekman, maar heeft voor deze zilte, met zeewier gekweekte producten het Waddengoud-certificaat voor duurzame streekproducten aangevraagd en na uitgebreide monitoring ook gekregen. Ze worden nu onder de naam Texels Special op de markt gebracht.

Die naam en het Waddengoud-keurmerk moeten ervoor zorgen dat de consument er zeker van kan zijn

dat het echte zilte wortelen en aardappelen van Texel zijn. Waddengoud controleert producent en verwerker. „Je wilt graag dat je streekproduct ook gewaardeerd wordt door de consument. Dat kan alleen als het een erkend merk is”, voegt Joost Broekman toe.

‘Goed verhaal’

„Al dat extra werk zorgt wel voor hogere kosten. Die meerwaarde willen we te gelden maken voor iedereen, ook voor de boer”, zegt Wim Jansen. „En dat kan ook. Vroeger had je fabrieksteelt en consumptie-aardappelen, maar de laatste jaren is er een nieuwe trend in de markt. In de supermarkt vind je nu een heel aardappelschap, met verschillende soorten en kleinere verpakkingen. De consument is bereid meer te betalen voor hoge kwaliteit en wil weten waar het product vandaan komt. Dit is een kwalitatief goede aardappel met een goed verhaal.”

Op de verpakking van de Texels Special-wortelen en -aardappelen wordt uitgelegd dat een deel van de opbrengst beschikbaar wordt gesteld voor begeleiding, onderzoek en kennisoverdracht om ontwikkelingslanden te ondersteunen bij een optimale teelt van groenten onder zilte omstandigheden.

Proef op de som

Mooie woorden, maar we willen wel eens de proef op de som nemen en koken een maaltje. De kritische huisgenoten van de journalist reageren na de eerste hapjes enthousiast. „Lekkere aardappelen!” Dit is duidelijk niet zomaar een pieper. De wortelen smaken heerlijk. Het zeewier doet dan wel gewond zijn. Maar ze lijken ook een ‘zoutje’ te bevatten, terwijl we geen zout hebben toegevoegd.

Hoe valt dat te rijmen met het verhaal van Marc van Rijsselberghe

Te koop

Op Texel zijn de Texels Special-wortelen en -aardappelen al te koop bij de twee Jumbovestigingen, Spar Goënga in Den Hoorn, Spar Kalverboer in Oudeschild en Plus Hooijschuur in De Cocksdorp. Van Rijsselberghe brengt de spullen zelf rond en wordt met open armen ontvangen in de supermarkten. „Bij de Jumbo zeiden ze gisteren: 'Hé hé, ben je daar eindelijk. We zijn dat gezout van de klanten om zilte aardappelen nu wel zat.’”

over zoutstress? „Je denkt dat ze zilter zijn, maar dat komt doordat er meer aroma in zit. Zout voeg je toe om de smaak op te peppen, maar dat is nu niet nodig”, legt de Texelaar uit.

Texelmöhre

Wim Jansen is blij met het Waddengoud-certificaat. Nu kan hij aan de slag om het merk Texels Special landelijk bij de horeca en in de supermarkten te krijgen. Er gaat een maandenlang traject vooraf aan de introductie in het nieuwe seizoen, dat in september of oktober van start gaat. De drie- tot vierhonderd ton wortelen die Joost Broekman zijn zeven hectare haalt, zijn daarom nu nog te veel. Een deel gaat naar Duitsland onder de naam Texelmöhre. „Dat doen we al tien jaar”, zegt Jansen lachend. „Dat een product op Texel geteeld is, is aantrekkelijk voor Duitsers.”

Salt Farm
FOUNDATION

Iedere week proeverij

Salt Farm
FOUNDATION